

Deres ref.:

Vår ref.: 200802217-2/JBR

Dato: 25.04.2008

NOU 2008:3 – Sett under ett – Ny struktur i høyere utdanning (Stjernø-utvalget)

Høringsuttalelse fra Norgesuniversitetet.

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet datert 28.01.08 hvor man ber om innspill til *NOU 2008:3 - Sett under ett. Ny struktur i høyere utdanning* fra Stjernø-utvalget. Herved oversendes høringsuttalelse fra Norgesuniversitetet. Uttalelsen har vært drøftet i Norgesuniversitetets styre i møte 16. april.

Norgesuniversitetet skal i følge sitt mandat fremme utvikling av IKT-støttet utdanning og livslang læring, samt kunnskapsutvikling og kunnskapsspredning om slik utdanning. Videre skal Norgesuniversitetet arbeide for å styrke samarbeid mellom høyere utdanning og arbeids- og samfunnslivet. Vi vil i høringsuttalelsen ta opp spørsmål som synes særlig relevante ut fra vårt mandat, og vil følgelig ikke berøre alle deler av utredningen. Høringsuttalelsen er disponert slik at vi først presenterer noen generelle merknader til utredningen, og deretter kommenteres enkelte kapitler særskilt. Til slutt gir finnes et sammendrag av Norgesuniversitetets viktigste merknader.

Norgesuniversitetet har også gitt innspill underveis i utvalgets arbeid, både skriftlig og i møter. I disse innspillene har Norgesuniversitetet lagt vekt på samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv, balansering av innsatsområder i høyere utdanning, og betydningen av insitamenter for mer arbeidslivsrelatert videreutdanning.

I - GENERELLE KOMMENTARER

Etter Kvalitetsreformen og ny lov om universiteter og høyskoler har institusjonene fått større autonomi. Samtidig er det etablert et finansieringssystem som hovedsakelig premierer – og flytter oppmerksomhet og prestisje mot – produksjon av studiepoeng og publisering av forskningsartikler. Dette kan ha bidratt til at enkelte av utdanningsinstitusjonenes oppgaver som samarbeid med næringsliv og samfunnet for øvrig, og pedagogisk utviklingsarbeid har fått mindre oppmerksomhet.

En grunnleggende antakelse i utredningen ser ut til å være at det er større behov for koordinering og samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene, og at enkelte av institusjonenes oppgaver må prioriteres høyere enn i dagens situasjon. Norgesuniversitetet deler langt på vei denne oppfatningen.

NORGESUNIVERSITETET

Norgesuniversitetet

Også utvalgets visjoner og mål slik de presenteres innledningsvis i innstillingen deles langt på vei av Norgesuniversitetet. Her vektlegges det bl.a. at utdanning skal være del av en livslang læringsprosess med fleksible overganger mellom utdanning og arbeidsliv, og at fleksible utdanningstilbud, bl.a. gjennom bruk av IKT og fjernundervisning, skal være tilgjengelige på alle nivåer. Dette er mål som Norgesuniversitetet deler, men som vi synes i mindre grad er fulgt opp i innstillingens vurderinger og forslag – jfr. både våre generelle merknader og merknader til de enkelte kapitler nedenfor.

Norgesuniversitetet mener utvalget har gjort et viktig arbeid i analysen og ved å framskrive bekymringsfulle sider ved utviklingen i sektoren. Vi er enige i at det bør iverksettes tiltak for å snu disse utviklingstrekkene. Det sentrale virkemidlet Stjernøutvalget foreslår, er å endre strukturen i UH-sektoren til færre og større institusjoner gjennom fusjoner. Norgesuniversitetet mener utvalget har vært for lite oppmerksomme på den betydningen informasjons- og kommunikasjonsteknologi kan spille for samarbeid innad i – og mellom fagmiljøer og institusjoner.

Norgesuniversitetet vil peke på tre områder vi mener er viktige for høyere utdanning:

- **Etter- og videre utdanning og livslang læring:** Norgesuniversitetet ønsker større vektlegging av etter- og videreutdanning enn det som kommer fram i Stjernø-utvalgets utredning. Utvalget skal i følge sitt mandat bl.a. vurdere tiltak for å sikre at lærestedene imøtekommer voksnes behov for etter- og videreutdanning ved bruk av IKT-baserte opplegg, m.v. I Bologna- og Lisboaaprosessene vektlegges betydning av livslang læring og etter- og videreutdanning tilpasset arbeidslivets behov. Det moderne arbeidslivet er dynamisk og kunnskapsintensivt, og avhengig av oppdaterte kunnskaper. Universiteter og høyskoler bør derfor spille en sentral rolle i forhold til livslang læring. En stor del av befolkningen har allerede høyere utdanning, og vil derfor søke videreutdanning på dette nivået.

Etter Kvalitetsreformen og omlegging til mer resultatbasert finansiering har fokus innen høyere utdanning i Norge særlig vært knyttet til unge heltidsstudenter og deres studieprogresjon, og etter- og videreutdanning og livslang læring har fått svekket oppmerksomhet.

Stjernø-utvalgets utredning bidrar etter Norgesuniversitetets oppfatning i for liten grad til å sette fokus på livslang læring og etter- og videreutdanning.

- **Pedagogisk bruk av IKT i høyere utdanning:** Innføringen av informasjons- og kommunikasjonsteknologi representerer de største muligheter og utfordringer for høyere utdanning siden boktrykkerkunsten. Norgesuniversitetet mener dette ikke gjenspeiles godt nok i Stjernø-utvalgets utredning. Universitets- og høyskolesektoren i Norge har gjort en omfattende innsats for å utnytte nye muligheter knyttet til informasjons- og kommunikasjonsteknologi, men store utfordringer gjenstår fremdeles. Her er det snakk om komplekse utfordringer som ikke bare gjelder teknologi, men også pedagogisk utviklingsarbeid, organisering, digitalisert innhold, bibliotek, økonomi og forretningsmodeller, osv.

Utredningen nevner en del muligheter ved bruk av IKT i høyere utdanning, i forhold til endring av rammer for og innhold i undervisning, men peker f.eks. ikke på at kunnskap om relevant bruk av IKT er en sentral del av den kompetanse kandidater fra høyere utdanning bør ha med seg til arbeidslivet. For eksempel er det nødvendig at framtidige lærere behersker pedagogisk bruk av IKT, men hvordan dette ivaretas i lærerutdanningene er lite dokumentert¹, og det er grunn til å anta at opplæring i pedagogisk bruk av IKT er svakere enn ønskelig.

Erfaring tilsier at økt bruk av IKT både kan være en impuls for pedagogiske og organisatoriske endringer, og at IKT-støttede studietilbud ofte støtter livslang læring.

¹ I NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanningene berører f.eks. ikke bruk og opplæring i IKT for allmennlærerstudenter. Dette må sies å være en mangel med evalueringen.

IKT-støttede tilbud utviklet med støtte fra Norgesuniversitetet har f.eks. ofte studenter med høyere alder enn i regulære studietilbud, og bidrar til å åpne høyere utdanning for nye studentgrupper, gjerne studenter som kombinerer deltidsstudier med jobb.

- **Samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning**, og utdanningsinstitusjonenes regionale betydning: Norgesuniversitetet deler Stjernø-utvalgets vurdering av at dette samarbeidet er en sentral oppgave for universiteter og høyskoler, og at dette arbeidet må vurderes som en av institusjonenes primæroppgaver. Stjernø-utvalget viser til rapporter fra OECD, som konstaterer at selv om sentrale myndigheter legger vekt på det såkalte samfunnsoppdraget til universiteter og høyskoler (den tredje oppgave), har dette forblitt en sekundær aktivitet som ikke er integrert i primæroppgavene utdanning og forskning på en god måte. Også Lisboa- og Bolognaprosessene legger vekt på betydningen av at høyere utdanning utvikler et nærmere samarbeid med arbeids- og samfunnsliv

Insentiv- og finansieringssystemet i Norge oppmuntrer ikke spesielt til regionalt samarbeid, og den institusjonelle forankringen av regionalt orientert arbeid ved lærestedene er gjennomgående svak. Det har vært hevdet at det pågår en ”feil-akademisering” av universitets- og høyskolesektoren som utelukkende belønner tradisjonell meritterende virksomhet. En konsekvens av dette er at utadrettet arbeid mot for eksempel næringslivet ikke blir prioritert.

Norgesuniversitetet har gjennom en egen spesialkompetansegruppe for samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv utarbeidet en rapport² med anbefalinger om tiltak for å styrke slikt samarbeid. En slik satsning vil kunne gi store gevinster for undervisningens kvalitet og relevans.

Norgesuniversitetet deler utvalgets syn på at dette samarbeidet må være sentralt forankret i institusjonene, og ikke overlates til institusjonenes randsoner. Videre må dette samfunnsoppdraget være knyttet til institusjonenes primæroppgaver forskning og utdanning, og være basert på samme kvalitetskriterier som denne virksomheten.

II - KOMMENTARER TIL ENKELTE KAPITLER

Kap. 1 Innledning

Som nevnt i høringsuttalelsens generelle del, finner vi det uheldig at utvalget ikke har viet større oppmerksomhet til etter- og videreutdanning, slik mandatet for utvalget eksplisitt ber om, men henviser til tidligere utredningsmateriale uten nærmere referanser (s. 12).

Kap. 4 Kontekster – Kap. 4.3 Teknologisk utvikling

Innstillingen peker på at IKT åpner nye muligheter i høyere utdanning på en rekke måter, og nevner bl.a. betydningen av fjernundervisning og fleksibel utdanning, mulighetene for kvalitetsforbedring og pedagogisk utvikling, økt tilgang til høyere utdanning, bruk av arbeidsplassen som læringsarea og utvikling og deling av digitalt læringsmateriale.

Det er etter vår mening viktig at man legger til grunn en noe mer inngående og nyansert fremstilling av IKT-bruk i norsk høyere utdanning enn det utvalget her har gjort, når man skal vurdere videre tiltak på området. Da vil det også være naturlig å benytte seg av nyere norske undersøkelser og utredninger³ i større grad enn det som er omtalt i utredningen. Eksempler på slike er blant annet en rekke utgivelser i Norgesuniversitetets skriftserie.

² <http://Norgesuniversitetet.no/artikler/2008/1204114627.34> Se også Rambøll Managements utredning for KD om samarbeid høyere utdanning arbeidsliv: <http://Norgesuniversitetet.no/artikler/2007/samarbeid>

³ Se blant annet Arneberg m.fl.: *Utredning om digital tistand i høyere utdanning* (Norgesuniversitetets skriftserie nr. 1/2005), Arneberg: *Utredning om digital tistand i høyere utdanning, fase II* (Norgesuniversitetets skriftserie nr. 1/2006), Dysthe m. fl.: *Undervisnings og vurderingsformer. Pedagogiske konsekvenser av Kvalitetsreformen* (NIFU STEP og Røkkansenteret, Evaluering av Kvalitetsreformen. Delrapport 7, 2006), Li og Toska: *Læringsteknologi i norsk høyere utdanning* (Norgesuniversitetets skriftserie nr. 1/2007), Nordkvelle: *Digitale mapper i høyere utdanning* (Norgesuniversitetets skriftserie nr. 3/2007).

IKT har hatt og vil fortsatt få stor betydning i en rekke sammenhenger, også innenfor offentlig sektor. Det ville derfor vært ønskelig at utredningen forholdt seg til andre utredninger og politiske dokumenter som tar opp dette, som Stortingsmelding 17 (2006-2007) *Eit informasjonsfunn for alle*.

Kap. 5 Utviklingstrekk og utfordringer i norsk høyere utdanning

Helhetstenking, samarbeid og arbeidsdeling mellom universiteter og høyskoler – støttet av moderne IKT-bruk – er et viktig anliggende også for Norgesuniversitetet. Norgesuniversitetet engasjerer seg rimeligvis lite i strukturspørsmål av typen sammenslåing av institusjoner, men tilrår absolutt at det brukes større ressurser på å utvikle modeller som kan gjøre IKT-støttet samarbeid og arbeidsdeling attraktivt og hensiktsmessig for institusjonene.

Stjernø-utvalget peker ganske riktig på at "[m]anglende insentiver for samarbeid mellom ... høyskolene og universitetene ... er et problem i denne sammenhengen" (s. 54). Norgesuniversitetet - og tidligere SOFF – har gitt en del tilskudd til utviklingsprosjekter med vekt på IKT-støttet samarbeid og arbeidsdeling, men dette har rimeligvis ikke vært nok til å støtte systemendringer av større omfang, og innsatsen og tiltakene på dette området bør styrkes.

Videre peker Stjernø-utvalget på utfordringer som "svak kontakt med praksisfeltet" (s. 56) og "lite utadrettede institusjoner" (s. 57). Dette er også utfordringer som Norgesuniversitetet tar fatt i, bl.a. gjennom prioritering av prosjekttildelinger til samarbeidsprosjekt mellom høyere utdanning og arbeidsliv. På dette området kan det tilrås å satse mer ressurser.

Innstillingens kap. 5 konkluderer med at "[f]or å gjennomføre en nasjonal politikk mener utvalget at det er nødvendig med et noe sterkere element av statlig styring". Norgesuniversitetet støtter dette synet.

Kap. 6 Institusjonsstruktur

Norgesuniversitetet har ikke tatt stilling til eventuelle fusjoner i universitets- og høyskolesektoren. Vi deler imidlertid utvalgets vurdering av at en gjennomgang av institusjonsstrukturen er berettiget.

Vi ønsker også å minne om at geografi ikke bør være et grunnleggende premiss for en diskusjon om eventuelle sammenslåinger av institusjoner og ny struktur i sektoren. Videre er det relevant å peke på hvordan IKT-baserte løsninger kan være et sentralt element i denne debatten. Slikt IKT-støttet nettverkssamarbeid kan gjelde både forskning og utvikling og gjennomføring av nettbaserte, nasjonale studietilbud. Det er høstet erfaringer med slike tiltak bl.a. gjennom utviklingsprosjekter støttet av Norgesuniversitetet, og gevinster har både vært bedre ressursutnyttelse, bredere rekrutteringsgrunnlag og økt faglig samarbeid mellom ulike miljøer⁴.

Når det gjelder utvalgets omtale av små institusjoner/læresteder i kap 6, viser vi til vår kommentar til Kap. 11.

Kap. 7 Styring og ledelse i universitets- og høyskolesektoren

Norgesuniversitetet har ikke tatt stilling til spørsmål knyttet til styring og ledelse i universitets- og høyskolesektoren. Vi vil likevel minne om at for å oppnå et godt samarbeid med arbeids- og næringsliv er det hensiktsmessig at representanter fra arbeids- og næringsliv er representert blant styrets eksterne medlemmer.

Kap. 10 Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler

Både utvalgets utredning og St. meld. nr 7 (2007-2008) *Statusrapport for Kvalitetsreformen i høyere utdanning* legger til grunn at finansieringssystemet bare er et av flere styringsvirkemidler overfor universitets- og høyskolesektoren. Insentivordningene i det nåværende finansieringssystemet har imidlertid ført til at produksjon av studiepoeng og publisering av

⁴ Se for eksempel Skare og Myklebost (red.) (2007): *Om re-mediering av undervisning – og læring gjennom samarbeid. Refleksjoner over prosjekterfaringer 2006* (Norgesuniversitetets skriftserie 2/2007), og flere andre utgivelser i Norgesuniversitetets skriftserie.

forskningsartikler er prioritert, og oppmerksomheten mot andre av sektorens oppgaver har blitt svekket. Det har derfor vært reist kritikk mot den resultatbaserte delen av dagens finansieringsordning fordi det bare er utviklet indikatorer for forskning og utdanning. Finansieringssystemet har dermed flyttet oppmerksomhet vekk fra viktige oppgaver. Det har samtidig vist seg vanskelig å utvikle treffsikre indikatorer for oppgaver som allmenn formidling og samarbeid med nærings- og samfunnsliv.

Utvalget foreslår at finansieringssystemet endres. Det nåværende resultat/insentivsystemet for forskning og undervisning bør videreføres, men utvalget foreslår at den strategiske forskningskomponenten utnyttes mer reelt strategisk, og at det også innføres en strategisk undervisningskomponent.

Norgesuniversitetet støtter forslaget om at det innføres en strategisk undervisningskomponent. Dette kan være en hensiktsmessig måte å prioritere, og gi prestisje og oppmerksomhet til viktige oppgaver som dagens system ikke oppmunter til. Utvalget foreslår oppgaver som:

- Samarbeid om høyere utdanning med nærings- og arbeidsliv
- Samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner om utvikling og drift av nasjonale studietilbud

Norgesuniversitetet foreslår i tillegg oppgaver som:

- Pedagogisk utviklingsarbeid, f.eks knyttet til nyskapende bruk av IKT i undervisning
- Tiltak for å fremme utvikling og deling av digitale læringsressurser.

Finansieringssystemet bør også sørge for at oppgaver som etter- og videre utdanning ivaretas på en god måte.

Uansett endringer i finansieringssystemet foreslår utvalget at det utvikles indikatorer som systematisk måler og evaluerer institusjonenes virksomhet rettet mot omkringliggende samfunns- og arbeidsliv. Dette skal innarbeides i institusjonenes rapporteringssystem. Norgesuniversitetet har tidligere påpekt viktigheten av å utarbeide mål for samarbeid med arbeidslivet slik at man kan utarbeide en standardisert rapportering og synliggjøre dette samarbeidet. Etablering av slike indikatorer vil være særlig viktig hvis ordningen med strategiske bevilgninger ikke innføres, og det bør i så tilfelle vurderes hvordan slike indikatorer kan inngå som del av en resultatbasert finansieringsmodell.

Kap. 11: Små studiesteder

Enkelte institusjoner har på grunn av geografisk plassering og svak rekruttering av ordinære studenter satsset på samarbeid med arbeidslivet og utvikling av fleksible studietilbud (jfr. kulepunkt en og tre over). Utvalget vurderer blant annet ut fra lavt antall ordinære studenter slike læresteder som lite bærekraftige, og legger til grunn at disse institusjonene/lærestedene bør vurderes nedlagt eller omgjort til studiesentre (jf. Kap 6). Det kan se ut som et paradoks at disse institusjonene ikke verdsettes for sine suksesser i samarbeid med arbeids- og næringsliv. Etter Norgesuniversitetet mening bør disse institusjonene og lærestedene berømmes for sin vilje og evne til å utvikle et slikt samarbeid med arbeids- og samfunnsliv. Vi deler imidlertid utvalgets vurdering av at slikt samarbeid bør være en sentral oppgave for alle institusjoner (jf. Kap.16), og ikke oppgaver som læresteder/institusjoner tyr til som strategi for å kompensere for lav tilstrømming av ordinære studenter.

Kap 12: Dimensjonering, arbeidsdeling og ansvar for små og utsatte fag

Utvalget framhever at det bør være en viss grad av samarbeid og arbeidsdeling mellom institusjonene, og at departementet kan stimulere til dette bl.a. gjennom bruk av strategiske midler. Når det gjelder små og utsatte fag påpekes det at slike kan stå i fare for å bli lagt ned, og det framholdes som spesielt viktig at disse miljøene har gode nettverk og samarbeidsarenaer, både innad ved institusjonene og på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Utvalget foreslår at det tas initiativ til en prosess med sikte på klarere ansvarsdeling mellom universitetene når det gjelder små fag. Man unnlater imidlertid å framheve den åpenbare muligheten for å styrke samarbeid, arbeidsdeling og nettverk av mindre fagmiljø

gjennom bruk av IKT. Slikt IKT-støttet nettverkssamarbeid kan gjelde både forskning og utvikling og gjennomføring av nettbaserte, nasjonale studietilbud. Det er høstet erfaringer med slike tiltak bl.a. gjennom utviklingsprosjekter støttet av Norgesuniversitetet, og gevinster har både vært bedre ressursutnyttelse, bredere rekrutteringsgrunnlag og økt faglig samarbeid mellom ulike miljøer. Slik har man bl.a. klart å opprettholde tilbud i små fag.

Kap 14: Styrking av profesjonsutdanningene ved høyskolene

I sine vurderinger av ”de korte profesjonsutdanningene” (helsefag/lærer/ingeniør) ved høyskolene finner utvalget at disse står overfor en rekke utfordringer mht. studiekvalitet, ansattes kompetanse, FoU-virksomhet og forholdet mellom teori- og praksisdel i studiene.

Utvalget foreslår at en ordning med Sentre for fremragende undervisning som beskrevet i kapittel 15 vurderes supplert med egne sentre for fremragende profesjonsutdanning, for å heve utdanningenes status og understreke deres egenart. Videre ser utvalget behov for tiltak for å heve kvaliteten i praksisperiodene, og foreslår at det gjennomføres forsøk og evalueringer med sikte på å få kunnskap om gode løsninger som kan gjenbrukes på dette området.

Norgesuniversitetet støtter disse forslagene, og vil understreke at kriterier for tildeling av status som senter for fremragende profesjonsutdanning i tillegg til bl.a. faglig nivå, forskningsbasering og pedagogisk tilrettelegging også bør omfatte samarbeid med arbeids- og næringsliv og sammenheng mellom teoridel og praksisdel i studiene.

Når det gjelder bl.a. pedagogisk tilrettelegging, samarbeid/nettverk og sammenheng teori/ praksis, bør god og nyskapende bruk av IKT i disse sammenhengene belønnes. I en del utviklingsprosjekter tidligere støttet av Norgesuniversitetet finnes eksempler på slike tiltak med god teknologibruk og gode løsninger som kan gjenbrukes.

Kap. 15 Senter for fremragende undervisning

Norgesuniversitetet støtter utvalget i at det bør iverksettes tiltak for å rette oppmerksomheten sterkere mot kvaliteten i undervisningen i høyere utdanning. Utvalget foreslår å etablere 10 til 20 Sentre for fremragende undervisning, etter inspirasjon av ordningen med sentre for fremragende forskning. Et av kriteriene for tildeling av et senter for fremragende undervisning kan blant annet være samarbeid med arbeids- og næringsliv. Dette vil muliggjøre at tilknytning til arbeidslivet blir et ledd i studiet slik at faglig og administrative ressurser kan brukes til dette formålet.

I tillegg til kriterier for tildeling som utvalget nevner, ønsker Norgesuniversitetet å foreslå at utvikling av modeller for bruk av IKT i høyere utdanning kan inngå som et kriterium. Bruk av IKT kan ha stor effekt som impuls for pedagogiske endring, både ved at student- og lærerroller kan endres, kontakt og samarbeid med arbeidsliv og praksisfelt kan bedres, og at studier kan tilrettelegges mer fleksibelt.

Norgesuniversitetet mener imidlertid det bør vurderes om ordningen med Senter for fremragende undervisning bør forvaltes av NOKUT slik utvalget foreslår. Det vil i så fall kunne medføre at NOKUT kommer i en uheldig dobbeltrolle, som både kvalitetskontrollør og støttespiller for slike sentre.

Norgesuniversitetet foreslår i stedet at forvaltning av ordningen med sentre for fremragende undervisning knyttes til miljøer som har erfaring med pedagogisk utviklingsarbeid. Norgesuniversitetet og tidligere SOFF har bygd opp kompetanse og erfaring i forbindelse med tildeling av prosjektstøtte til en lang rekke studier og utviklingstiltak, og Norgesuniversitetet stiller gjerne sin kompetanse og erfaring til disposisjon.

Kap.16 Universiteter og høyskolars regionale betydning

Norgesuniversitetet støtter utvalgets synspunkter om at det må stimuleres til økt direkte samhandling og samarbeid med arbeidslivet. Det må utvikles samarbeidsmodeller mellom arbeidsliv og høyere utdanning. Det er behov for å legge til rette for at mer av den læringen i utdanningsløp kan foregå i, eller i nær tilknytning til arbeidslivet. Man bygger her på et kunnskapssyn som vektlegger sammenheng mellom teori og praksis, og som fremholder at kunnskapstilegnelse og studiepoengproduksjonen like gjerne kan foregå på arbeidsplassen som

på campus. Norgesuniversitetet spesialkompetansegruppe for samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning utreder mulighetene for slike modeller.

Norgesuniversitetet støtter utvalgets forslag om å følge opp samarbeidet om en næringsph.d. - og følge denne opp med en hensiktsmessig opptrappingsplan. Etter mønster av fagopplæringen i arbeidslivet kan det være aktuelt å utvikle en bedriftsmaster i samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner og virksomheter. Dette vil kunne være viktige skritt mot større relevans og bedre kvalitet i utdanningen.

Norgesuniversitetet deler utvalgets oppfatning om at det bør utvikles indikatorer som måler samarbeid med arbeidsliv og samfunnet for øvrig, og at disse oppgavene må stimuleres økonomisk, enten gjennom strategiske komponenter i institusjonenes bevilgninger, eller ved at indikatorer for slikt samarbeid inngår i den resultatbaserte finansieringen.

Utvalget oppfordrer også departementet til å ta initiativ til en vurdering av ordningen med studiesentre, og utvikling av kvalitetssikringssystemer og samarbeidsløsninger for studiesentrene. Norgesuniversitetet støtter dette initiativet.

Kap. 17 Internasjonalisering i høyere utdanning

Norgesuniversitetet deler utvalgets vurdering av at internasjonalt samarbeid er viktig for universiteter og høyskoler, både når det gjelder forskning og utdanning. Ut fra Norgesuniversitetets synspunkt er det viktig at internasjonale samarbeidsmuligheter også vurderes i forhold til livslang læring og etter- og videreutdanning. Vi ønsker også minne om at internasjonalt samarbeid om utdanning ikke utelukkende forutsetter studentmobilitet, men at slikt samarbeid også kan baseres på informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Kap. 19 Situasjonen for funksjonshemmede i høyere utdanning

Norgesuniversitetet støtter utvalgets forslag om tiltak som kan gjøre studier mer tilgjengelige for funksjonshemmede studenter, som at studielitteratur bør tilrettelegges i plattform-uavhengige elektroniske formater. Vi ønsker i denne sammenhengen å minne om at tiltak som gjør utdanning lettere tilgjengelig for funksjonshemmede studenter, også kan bidra til å gjøre utdanning mer tilgjengelig for andre studentgrupper.

Kap. 21 En mer kunnskapsbasert utdannings- og forskningspolitikk

Norgesuniversitetet deler utvalgets oppfatning om at det er behov for mer kunnskap om høyere utdanning som kan danne grunnlag for politikkutforming for sektoren. I følge vårt mandat har Norgesuniversitetet en rolle som kunnskapsforvalter, kunnskapsutvikler og rådgivende innstans for læresteder og departementet⁵.

Norgesuniversitetet stiller seg for øvrig positiv til de vurderinger og forslag utvalget presenterer.

III - SAMMENDRAG

Norgesuniversitetet deler mange av beskrivelsene og vurderingene som kommer fram i utvalgets utredning. Vi er likevel av den oppfatning at utredningen til dels underkommuniserer viktige områder innenfor Norgesuniversitetets mandat: Livslang læring, samarbeid mellom høyere utdanning og arbeids- og samfunnsliv, og pedagogisk bruk av ny teknologi.

⁵ Norgesuniversitetet har en rekke aktiviteter som bidrar til å frambringe kunnskap som er relevant for utforming av politikk for høyere utdanning: Finansierte av Utdanningsdirektoratet utvikler Norgesuniversitetet en monitor som skal kartlegge IKT-bruk i høyere utdanning. Norgesuniversitetet har opprettet spesialkompetansegrupper innenfor følgende områder: Den voksne student, digitale mapper, og samarbeid arbeidsliv – høyere utdanning. Gjennom prosjektstøtte til utvikling av fleksible og IKT-støttede undervisningstilbud har Norgesuniversitetet frambrakt erfaringer om pedagogisk utviklingsarbeid innen disse områdene.

Norgesuniversitetets merknader kan oppsummeres slik:

- Utredningen er etter Norgesuniversitetets vurdering noe mangelfull i forhold til
 - livslang læring og etter- og videreutdanning
 - informasjons- og kommunikasjonsteknologiens plass i høyere utdanningDette er viktige utdanningspolitiske tema som erfaringsmessig kan komme i bakgrunnen når produksjon av studiepoeng og forskningspublisering får størst oppmerksomhet.
- Norgesuniversitetet deler mange av utvalgets vurderinger av dagens finansieringsordning, og støtter forslaget om innføringen av en strategisk undervisningsbevilgning. Vi anser det som viktig at områder som
 - samarbeid mellom høyere utdanning og arbeids- og samfunnsliv
 - pedagogisk utviklingsarbeid (herunder pedagogisk bruk av IKT)
 - samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner om utvikling og drift av nasjonale studietilbud

stimuleres økonomisk. Slike oppgaver kan stimuleres gjennom en strategisk undervisningsbevilgning, eller ved at det utvikles indikatorer og økonomiske insentivordninger for disse oppgavene.

- Norgesuniversitetet støtter utvalgets forslag om etablering av Sentre for fremragende undervisning, og stiller gjerne vår erfaring og kompetanse fra tildeling av prosjektmidler til pedagogiske utviklingsprosjekter til disposisjon i denne sammenhengen.
- Norgesuniversitetet deler utvalgets vurdering om at et godt samarbeid mellom høyere utdanning og arbeids- og samfunnsliv bør prioriteres, og at slikt samarbeid må betraktes som en av utdanningsinstitusjonenes primæroppgaver.

Vennlig hilsen

Julie Feilberg (sign.)
styrelleder

Eva Gjerdrum
Direktør